

Η προστασία του περιβάλλοντος... επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων

Υπουργείο ή Ανεξάρτητη Αρχή Περιβάλλοντος;

Το φυσικό πλούτο της χώρας εκποιούμε συχνά, εμείς οι Νεοέλληνες, σε φτηνές τιμές. Ενεργώντας, έτσι, σαν τους άφρονες και απείρσοι Λωτοφάγους, που μέσα στην ηδονή της πρόσκαιρης υλιστικής ευδαιμονίας λησμονούν τα ευρύτερα φαινόμενα, τις σταθερότερες αξίες. Δεν έχουμε καταφέρει να εξισορροπήσουμε με τρόπο αρμονικό την ανάγκη της οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας με τη διατήρηση της ποιότητας του φυσικού πλούτου της χώρας, που δεν έχει μόνο οικονομική αλλά και αισθητική και πολιτιστική αξία.

Όσον αφορά ειδικότερα στη χώρα μας, που αποτελεί το ιστορικό λίκνο ενός από τους αρχαιότερους και σημαντικότερους πολιτισμούς στον κόσμο, δεν ξέρουμε ποιος φέρει τη μεγαλύτερη ευθύνη για αυτή την κατάσταση. Το κράτος ή οι ιδιώτες; Κατά την καλύτερη άποψη, «βλάπτουν και οι δύο το

ίδιο τη Συρία», θα λέγαμε παραφράζοντας κάπως το στίχο του Καβάφη σ' ένα από τα τελευταία ποιήματά του με τίτλο «Ας φρόντιζαν».

Οπότε το ερώτημα τίθεται οξύ και αδυσώπητο:

Τι πρέπει να γίνει προτού να είναι πολύ αργά, ώστε να αναστραφεί αυτή η κατάσταση, που είναι οπωσδήποτε βλαπτική για το μέλλον του τόπου; Η δημόσια συζήτηση και ο προβληματισμός έχουν εστιαστεί σε δύο εναλλακτικές προτάσεις για μια καλύτερη και πιο αποτελεσματική στρατηγική προστασίας του περιβάλλοντος: σύσταση αυτοτελούς υπουργείου

Του ΑΝΤΩΝΗ ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗ*

Περιβάλλοντος ή συστέγασή του με το υπουργείο Δημοσίων Έργων, ως προσωρινό ή μονιμότερο σχήμα;

Την πρώτη εκδοχή φέρνεται να υποστηρίζουν πολλές οικολογικές οργανώσεις και όλοι σχεδόν οι διατελέσαντες υπουργοί ΠΕΧΩΔΕ από τη μεταπολίτευση και μετά. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι η ξεχωριστή υπουργική δομή με αρμοδιότη-

τα την πολιτική περιβάλλοντος συστάθηκε για πρώτη φορά το 1980 επί κυβερνήσεως Κωνσταντίνου Καραμανλή, με πρώτο αρμόδιο υπουργό τον Στέφανο Μάνο. Πέντε χρόνια αργότερα (1985), επί κυβερνήσεως Ανδρέα Παπανδρέου, το υπουργείο αυτό (ΥΧΟΠ) συγχωνεύθηκε με το υπουργείο Δημοσίων Έργων, για να παραμείνει έκτοτε με αυτή τη μορφή (ΠΕΧΩΔΕ) σε όλες τις κυβερνήσεις που ακολούθησαν.

Τον αντίλογο για τη διάσπαση αυτή τη στιγμή του ενιαίου υπουργείου Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων έχει διατυπώσει ευθαρσώς ο νυν υπουργός με το επιχειρήμα ότι έτσι δεν θα προστατευόταν καλύτερα το περιβάλλον, αλλά αντιθέτως θα προβάλλονταν προσκόμματα, καθυστερήσεις και γραφειοκρατία στη χάραξη και την εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής.

Κατά μια άλλη εκδοχή, η καλύτερη προστασία του φυσικού περιβάλλοντος δεν θα επιτυγχανόταν με τη σύσταση ξεχωριστού υπουργείου, αλλά μάλλον μιας ανεξάρτητης ρυθμιστικής αρχής ή υπηρεσίας με αυτή την αρμοδιότητα, όπως είναι, λ.χ., η Environmental Protection Agency στις ΗΠΑ.

Μολοντί η ίδρυση ανεξάρτητων αρχών δεν αποτελεί πανάκεια για όλα τα προβλήματα της δημόσιας διοίκησης και της γραφειοκρατίας, εντούτοις η ύπαρξη μιας ευέλικτης οργανωτικής δομής στελεχωμένης με τρόπο αξιοκρατικό από επιστημονικά κατάλληλο προσωπικό και εξοπλισμένης με πλήρεις και αποκλειστικές αρμοδιότητες συμβουλευτικού και αποφασιστικού χαρακτήρα για τα ζητήματα περιβάλλοντος ίσως είναι εν προκειμένω η ενδεδειγμένη λύση.

Η διαρκής ενημέρωση της Βουλής και του πολιτικού κόσμου της χώρας, αλλά και η εγρήγορση της κοινωνίας των πολιτών και η αφύπνιση της περιβαλλοντικής συνείδησης όλων θα αποτελέσει το κύριο έργο αυτού του οργανισμού. Γιατί, σε τελευταία ανάλυση, όπως η τήρηση του Συντάγματος και η προστασία του δημοκρατικού πολιτεύματος, έτσι και η ποιότητα του περιβάλλοντος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων.

Η πολιτεία πρέπει απλά να διευκολύνει αυτή την ευθύνη και το δικαίωμα των πολιτών.

*Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Η ΑΛ ΚΑΪΝΤΑ ΕΙΝΑΙ ΕΔΩ

Οι δύο επιθέσεις που συγκλόνισαν το Αλγέρι φέρουν την υπογραφή της Αλ Κάιντα του Μαγκρέμπ. Οκτώ μήνες μετά τις επιθέσεις της 11ης Απριλίου σε κυβερνητικά κτίρια στην ίδια πόλη, οι τρομοκράτες χτύπησαν δύο νέους στόχους στην πρωτεύουσα της Αλγερίας: το συνταγματικό δικαστήριο και ένα διεθνή και άκρως συμβολικό στόχο, το κτίριο του ΟΗΕ.

«Ανακοινώνουμε στο μουσουλμανικό έθνος τα καλά νέα: Η επιτυχία των δύο ηρώων να υπερασπιστούν το έθνος του Ισλάμ και να γελοιοποιήσουν τους σταυροφόρους και τους πράκτορές τους, τους σκλάβους των ΗΠΑ και τους Γάλλους», γράφει η οργάνωση που διαδέχθηκε την Ομάδα Σαλαφιστών για το Κήρυγμα και τη Μάχη (GSPC). «Σοκ, αγανάκτηση και θυμός», δήλωσε ο γ.γ. του ΟΗΕ, Μπαν Κι Μουν, καταδικάζοντας την «άνανδρη επίθεση».

Οι νέες φονικές επιθέσεις δείχνουν αφενός μεν ότι οι αλγερινές Αρχές δεν έχουν καταφέρει να αντιμετωπίσουν την τρομοκρατία, αφετέρου δε ότι η Αλ Κάιντα συνεχίζει να ασκεί επιρροή.

Le Monde

Στο δρόμο για το Μπαλί

Στο προηγούμενο ραντεβού μας σ' αυτήν εδώ τη στήλη, πριν από δυο Παρασκευές, αρχίζαμε και τελειώναμε την κουβέντα μας με την προτροπή «Πάμε Μπαλί!». Με την έννοια βεβαίως ότι πρέπει επιτέλους να στρέψουμε τα μάτια σε όσα συζητούνται εκεί, να αφουγκραστούμε, να κατανοήσουμε και να συγχρονίσουμε το βηματισμό μας με τη νέα διάσταση που αποκτά το περιβάλλον. Και πολύ περισσότερο, να πάρουμε ενεργό μέρος σε όσα συμβαίνουν και μας αφορούν.

Δεν φανταζόμουν ότι τις μέρες που θα ακολουθούσαν θα γινόταν τόσος θόρυβος γύρω από το

«Πάμε ή... Δεν Πάμε Μπαλί!».

Ωστόσο, φοβάμαι ότι πάνω απ' όλα αυτό που χάνουμε είναι η ουσία. Τι να το κάνουμε αν πάμε και είμαστε θεατές; Κανείς δεν μας υποχρεώνει να «Πάμε στο Μπαλί», παρά μόνο ίσως η συνείδησή μας. Αλλωστε, σημασία έχει να συμμετάσχει κανείς με ιδέες, με προτάσεις... Να προσπαθήσει να οδηγήσει τα πράγματα και όχι μόνο να ακολουθεί να προτείνει και να αποφασίζει και όχι μόνο να συμμορφώνεται.

Αλλά μήπως ως χώρα και ως κοινωνία έχουμε χάσει εδώ και χρόνια το πάθος μας να οδηγούμε τα πράγματα; Αρκούμαστε να τρέχουμε να προλάβουμε προθεσμίες και χαιρόμαστε όταν πετυχαίνουμε παρατάσεις. Παρατάσεις, για να κρατήσουμε

λίγο ακόμα το παλιό και ξεπερασμένο.

Αλλά αν ο δημόσιος τομέας έχει γαλουχηθεί εδώ και δεκαετίες μ' αυτή τη λογική, ας δούμε τι μπορεί να αλλάξει από εμάς, τις τοπικές κοινωνίες ή τον κάθε πολίτη χωριστά. Δείτε, για παράδειγμα, τις ΗΠΑ. Όλοι στεκόμαστε στην πεισματική άρνηση του Μπους να υπογράψει το Πρωτόκολλο του Κιότο. Ωστόσο, πόσοι προσέξαμε πριν από λίγες μέρες ότι πάνω από 700 μεγάλες πόλεις των ΗΠΑ με πληθυσμό περίπου 75 εκατ. ανθρώπων δεσμεύτηκαν αυτοβούλως για

ένα δικό τους πρωτόκολλο του Κιότο, στοχεύοντας σε μείωση των εκπομπών κατά 7% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990; Ή σε μια άλλη κοινοπραξία, όπου 40

από τις μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου προχωρούν σε δικές τους οικειοθελείς δεσμεύσεις; Το αίτημα για την προστασία του περιβάλλοντος ξεκινά πλέον από τη βάση, από τον πολίτη. Τις νομικές δεσμεύσεις της εξουσίας τις προλαβαίνουν πλέον οι εθελοντικές δεσμεύσεις

των τοπικών κοινωνιών και των πολιτών. Όπως και τα ξεχωριστά παραδείγματα μικρών ευρωπαϊκών πόλεων, που αποφασίζουν

Της ΛΙΑΝΑΣ ΓΟΥΤΑ*

να επιταχύνουν προς τα μπρος και να πετύχουν ενεργειακή αυτονομία και προστασία του περιβάλλοντος, με στόχους πολύ ψηλότερους από Πρωτόκολλα, Οδηγίες και Κανονισμούς.

Μήπως ήρθε η ώρα, αντί να στεκόμαστε στην κριτική της κεντρικής εξουσίας, να πάρουμε κι εμείς εδώ στην Ελλάδα τις δικές μας πρωτοβουλίες, σπρώχνοντας τα πράγματα προς τα εμπρός; Μήπως και οι δικές μας τοπικές κοινωνίες μπορούν να πρωτοπορήσουν; Αλλωστε, οι φωνές των πολιτών γίνονται όλο και πιο ηχηρές, όλο και πιο απαιτητικές!

* Χημικός μηχανικός, σύμβουλος σε θέματα Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης